

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dormi Secvre: Vel Cynosvra Professorvm Ac Stvdiosorvm Eloqventiæ,

in qua Centvm Et Viginti Themata Oratoria. Non Solvm Stvdiosis, Sed &
Professoribus eloquentiæ, ac pietatis veræ amantibus utilissima &
pernecessaria explicantur ; Cum Indice rerum atq[ue] verborum locupleti

Tympe, Matthäus

Coloniæ Agrippinæ, 1650

XVIII. De priscæ & nostræ ætatis Ecclesiasticis, deq[ue] modo
venerandam Antiquitatis faciem revocandi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39015

tuæ inebriari. Ut igitur huius exercitii magnā facilitatem, & quendam quasi habitum consequamur, oportet ardentem hoc negotiū aggrediamur, amoris Dei frequenter facultas nobis ipsis subdamus, ferventibus & calidis precibus hoc exercitium à Deo postulemus, aliisque spiritualibus exercitationibus eiusdem exercitii examen quotidianum adjiciamus, quo qui se memorem fuisse deprehenderit, proponat constantiam; qui obliviosum, proponat emendationem, & inultram hanc ingratitude non sinat; sed ipse seipsum iudicet, ne à Deo postea iudicetur.

*XVIII. DE PRISCÆ ET NOSTRÆ
ætatis Ecclesiasticis, deque modo ac via avitam
felicitatem ac venerandam antiquitatis fa-
ciem revocandi.*

EXORDIUM sit querela de gravissimis & peccatis, & calamitatibus horum temporum: vel ducatur à causis, quibus ad dicendum, vel inductus, vel impulsus es. Cum adsit ferè nemo, quin acutius atque acrius vitia indicente quam recta videat, qui me hoc tempore non maximum onus atque munus suscepisse censeret, quòd cum nullis delinire, tum verò multis concionis aures offendere possim, omnibus tamen silentibus, unum me, & maximis de rebus, & magno in conventu hominum amplissimorum audiendum hoc ipso facto satis impudenter profitear. Et certè quid mihi faciendum putarem difficulter constitui, cum subodorarer, aliis me, si maiorum, quibus hæc infelicissima tempestate premimur, causas attingerem, acerbiores, aliis nisi pro temporum atrocitate eorundem malorum auctores pari verborum gravitate notare, ex eorum me hominum genere videri posse, quos Propheta parietem sine temperamento linire detestatur. Ut verò hoc ancipitem cogitandi attulit curam, ita rursus

Ezech. 12.

rursus duo me, ut huius loci auctoritatem contingerem, perpulerunt: quorum alterum, quod ab iis mihi hanc dicendi provinciam demandari animadverterem, qui, si rogassent, poterant coëgisse videri: alterum, quod apud eos mihi dicendum, qui, si quid non tam proprius sensus doloris mei, quam communis omnium bonorum vel gravius, vel liberius effuderit, non alio sum, atque a me dicitur, sunt accepturi, tantumque huic meæ orationi concessuri, quantum pio dolori justæq; querelæ concedendum putant. Communi tamen huic dolori ea moderatione inserviam, ut magnam me meæ personæ rationem habuisse facilè omnes intelligant, & ut neminem, nisi qui generalem de vitis disputationem in suam contumeliam referre velit iure offensum iri posse mihi pollicear. Quod si qui tamen facere volent, videant, ne, dum mihi irascuntur, suum ipsi morbum prodant, multo peius de se quam de me judicantes.

PROPOSITIO. I. Ecclesiasticos maximorum superioris temporis bonorum, & hac conclamata propè mundi senectæ gravissimarum in Ecclesia Deicalamitatum extitisse causas, ideoque verum esse istud S. Chrysostomi: Sicut omne bonum *Hom. 38. in Matth.* templo egreditur, ita & de templo omne malum procedit, demonstrare. II. Ex prioribus istis compendiosam aliquam mala præsentia pellendi, & bona præterita revocandi rationem elicere, decrevi. Quod priusquam facere aggredior, & antequam orationi ad immensum pelagus superandū plena pandam vela, fretus vestra, omnium vultu & oculis significata alacritate ac singulari benevolentia, qua me balbutientem verius quàm dicentem sublevabitis, magnopere oro, ut mecum thronum gratiæ Christum Jesum, divinum numen, concordibus ardentibusque animis & precibus imploraturi adeatis, ut ejus ope & afflatu fecundo

eundo ea utrinq; & dicere & facere possimus, quæ & honorem ipsius, & animarum nostrarum promoveant salutem.

CONFIRMATIONIS I. *pars.* Duplex jam inde ab Hebræorum temporibus Rempub. tenuit hominum genus, alterum profanorum, quos laicos dicimus, qui rebus civilibus: alterum Sacerdotum five Clericorum qui religioni procurandæ vacabant. Nunc si posterius hoc hominum genus (ampliore quam vel Cherubim, vel Seraphim à Deo armatum potestate) priore dignitate sua longe præferendum est, &

Mobile mutatur semper cum principe vulgus,
non difficile profecto ostendere, quæcunque mutatio morum in Ecclesiasticis, tanquam primariis Ecclesiæ membris, extirrit, eandem in populo Dei secutam esse semper. Principio neminem esse arbitror, qui non subinde miretur, quibus initiis ac fundamentis tantæ veterum summis in rebus laudes excitatæ sint, quibus rationibus Christiana religio ad tantam amplitudinem excreverit, eoque magis, quod non, ut nunc, delicata res Christiani nominis professio fuerit: sed, quod vel capita, vel bona à tyrannis, vel animi ipsi ab hæreticis peterentur. Quæ ergo fuit tanti progressus tantarumque accessionum causa? Fuit, doctissimi Auditores, fuit

- I. Apostolorum, Pontificum, & Clericorum fervens
- II. ille & ardens domus Dei zelus. Fuit eorundem insignis eruditio, cum divinæ legis assidua meditatione & summa vigilantia conjuncta. Fuit deniq; ut paucis multa complectar, admirabilis ille mundi contemptus. Hi sunt gradus, quibus Apostoli, &
- III. Apostolos qui secuti sunt in cœlum ascenderunt, hæ sunt rationes, quibus Christi sponsam, Ecclesiam, tam præclare ac solidè fundatam, dotatam atque ditatam toti posteritati reliquerunt.

Nunc ut tres istos gradus, eo quo proposui ordinare

line prosequar, & surgentem ad Ecclesiam accom-
modem, quis ignorat Apostolorum & Martyrum
temporib⁹ Ecclesiasticos cū aliis virtutibus omni-
bus, tum maxime pietatis & religionis, propagan-
dæ zelo enituisse? Docent hoc primum Samari-
tani atque Ethnici, qui velut effractis foribus an-
te tempus in ovile Christi irruebant. Vnde Div.
Ambrosius: Videte, inquit, Ecclesiæ surgentis ex-
ordium, Christus nascitur, & pastores vigilare
cœperunt, qui gentium greges, pecudum modo
ante viventes, in caulem Domini congregarent.
Declararunt eundem fervorem tot, & nova, & ex-
quisita mortis genera susceptæ semel religionis
nomine fortiter contempta. Et quando multitu-
do credentium videret sanctissimos suos Antisti-
tes, Petrum, Paulum, Linum, Cletum, Clemen-
tem, & cæteros Pontifices, qui his ad Silvestri fere
usque tempora surrogati fuerunt, Neronum, Do-
mitianorum, Deciorum, cæterorumq; nascentis,
& adhuc incunis vagientis Ecclesiæ vexatorum,
cruces, ignes, gladios nihil extimescere, omnes
eorum exemplo acerbissima quæq; perferre, cer-
tati crudelissimis tortoribus jugulum ac cervi-
ces præbere, aciem gladiatorum retundere, sangui-
ne ignes restinguere, atque ad eam vitam profunde-
re, quam fidem semel susceptam deserere malue-
runt. Itaque nullo unquam tempore ditio-
re dominicus ager vestitus est segete, nec unquam majore
triumpho Christiani vicerunt, quam cum suos
duces Ecclesiasticos secuti, multorum annorum
stragibus vinci non potuerunt.

Nunc primis illis, in quibus adhuc recens Chri-
sti fervebat cruor, nostros subnectamus Sacerdo-
tes. hoc est, capiti aureo pedes, partim ferreos, par-
tim fictiles. Quid ni fictiles! Tantum enim hic est
pieratis, quantum temporis intervallum. Quærite
enim, Auditores, prudentissimi, quærite zelum

*Tres aetates
& tempora
Ecclesiæ.*

In, 2. c. Luc.

*Tacit. &
Sulpit.*

*Martyres
Ecclesiæ a-
grum suo
sanguine ri-
gant, ac fec-
cundiorum
efficiunt.*

*Hæc antithe-
sis docet, quã
tis interval-
lis a præscorũ
integritate
degenerave-
rimus.*

& ardorem eorum, qui Apostolicis illis viris suffecti ad gubernacula sedēt Ecclesiæ, & vix scintilla illius flagrantissimi ignis, quo Priscos arsisse dixi, reliquam esse intelligeris. Regna omnia peragrate, provincias obite, civitates lustrate, pagos visitate: non eos dico, qui se vel jam pridem vel nuper admodum, à totius Ecclesiæ communionē perdidit præsciderunt; sed qui etiamnum à Catholicis se, quo ad fidem, stare profitentur, paucissimos in tanta Ecclesiasticorum multitudine reperieris, qui majorum jam proximè demortuorum multo pauciores, imo vix aliquos, qui Apostolicum illum zelum spirent, & ardorem, eò, eò, prò dolor, nunc res redit, ut Antistites multi, non solum profanum cum sacris conjungant, (nam id jam pridem receptum) sed relictis sacris, tanquam se indignis solum curent, admittentur, sectentur, exoseculentur profana. Utinam nunc reviviscat, & in hanc lucem redeat magnus ille Synesius, quondam invitatus

Epist. 147.

Episcopatum pertractus, qui in curis Ecclesiasticis feliciter secum actum existimabat, si non & secularibus negotiis obrueretur. Hinc illæ aureæ ipsius sententiæ: Civilem virtutem cum Sacerdotio conjungere, est versare ea, quæ simul versari non possunt. Et: Radius solis, etiam si cum stercore converteretur, purus manet, & non coinquinatur: Ego verò si idem hoc fecero, fontibus & manibus opus habeo.

Dolendum quod Ecclesiæ membra ex quibus alius medicina petenda multo majore curatione egent.

Majores nostri ab altaribus, à sacris concionibus, à precibus divinis, quas tamen nulla spe emolumenti frequentabant, ad supplicia, eaq; crudelissima rapiabantur: hi verò nostri, providi scilicet, Clerici vix semel (horresco, & totius corporis artubus contremisco hæc dicens) vix, inquam, semel trimestri spatio, nisi insigni aliqua utilitate, quasi esca, alleciti, templa visunt. Num periculo aliquo graviore deterriti; nullo profecto, sed nunc

nunc ventum noxium, nunc aërem asperio-
rem, nunc colloquium, nunc balnea nunc sudorem,
nunc nescio, quas ineptias præterdunt (cuiusmodi
nec pueri pædagogis, nec sui ipsorum famuli præ-
termissi officii excusationes prætexere audent) &
istis se Domino Deo suam illam mollissimam vi-
tam approbaturos confidunt.

At hic adferunt Coadiutores, Locum tenentes,
Priores, Vicarios, Cantores, & si qui præterea sunt,
quorum plerumque non tam virtutes, quam ope-
ras emere solent. Rectè certè & si boni sunt; qui-
dum alii in foro, ipsi in choro versantur, fortasse
& eosdem in cælo (cui Procères nostri magis ar-
duis sæculi negotiis avocati interesse non possunt)
Vicarios sunt habituri. Utinam verò aliquando au-
dierent Spiritum Sanctum, hisce verbis per Prophe-
tam Ezechielem tonantem: *Fili hominis, speculato-*
rem dedi te domui Israël, audiens ergo ex ore meo sermo-
nem eis ex me annuntiabis. Si me dicente ad impium,
impe, morte morieris, non fueris locutus ut se custodiat
impius à via sua, ipse impius in iniquitate sua morie-
tur, sanguinem autem ejus de manu tua requiram.
Utinam & illud Gregorii accurate ponderibus su-
is examinarent: Pensate, fratres, quantæ damna-
tionis sit sine labore percipere mercedem laboris,
quanti criminis pretia peccatorum accipere, nihil
contra peccata prædicando dicere. Utinam & il-
lud Sancti Hieronymi in rimis visceribus ac me-
dullis pectoris inscriberent: Qui custodes sunt Ec-
clesiæ, nec diebus debent, nec noctibus tacere, sed
semper Domini clementiam deprecari, ut grex il-
lius & muri Hierusalem custodiantur, & ejus au-
xilium vellentur. Sed nimis eheu, magnis intervallis
à priscorum integritate degenerarunt, ideoq; nō
solum ipsi pietatem nō colunt, sed privato aliquo
affectu ducti, eos etiam Ecclesiasticis functioni-
bus præficiunt, quos ex antea vita vel cuius

*De malis
duntaxat
hac intellige
Clericu.*

Ezech. 33.

vitæ generi quàm huic aptiores esse liquido scire poterant. Huiusmodi sunt vel litterati improbi, vel & illiterati & improbi, sunt coqui, sarrores, stabularii, & mensarum asseclæ, quibus, stupris pariter & ætate fractis, & jam ad nullam rem utilis, tanquam extremum desperationis asyllum & assentationis præmium, pingue & opimū aliquod Ecclesiasticum promittunt beneficium. Conveniens certè & appositum hominum genus, non dico ad restaurandam collapsam, sed evertendam florentem aliquam Rempub. Hinc idonei vobis, Auditores attentissimi, Sacerdotes & ministri Dei videntur, qui vulnera Ecclesiæ sanent? qui contra homines partim ab Ecclesiæ communione dissociatos atque diremptos, partim apertos & capitales Christiani nominis hostes perpetuas pro Christianis omnibus excubias agant: qui multas provincias amplissimaq; regna, discussis errorum, quibus involuta sunt, tenebris, ad Evangelii lucem perducant, ac splendore divini numinis illustrent, qui ad succidendos infelices hæreticorum palmites, atque adeò ad præcidendas infaustas errorum radices Apostolicam falcem ac securim admoveant: qui scopas Catholicæ veritatis ad universas orbis terrarum provincias ab omni erroris labe verrendas adhibeant: qui dogmata adulterina ac spuria dissipent, qui deformes errores, ac de cavernis Orci egredientes colubros Evangelico ense detrūcent; qui hæreticorum corda dura ac instarsilicis indomabilia, sermonis malleo contrundant: qui fallacibus improborum hominum sermonibus in laqueos erroris inductos, ac novarum opinionum fluctibus involutos in viam revocent: qui indomitos disciplinæ Catholicæ fræno parentes efficiant: qui lætam neophytorum segetem, novellas inquam, ac teneras in horto Ecclesiæ depictas ac consitas plantas copiosis sanctorum præcepto-

reptorum imbribus irrigent: qui denique *inter vestibulum & altare*, ut ait Propheta, plorent, & dicant: *Parce, Domine, parce populo tuo, &c.*

zeel. 21

Eamus, nunc, miremur & conqueramur, in tanto Pastorum tepore, vel frigore potius, oves esse frigidissimas, & ab omni pietate remotissimas. Et certe frustra nobis pollicemur mores & tempora meliora, nisi Sacerdotes & ministri Ecclesiæ, qui tanquam vasa judicantur doctrinæ, ab omnibus vitæ sordibus morumque fœtore expurgati, populo repræsententur.

(*SECUNDA ÆTAS Sanctorum Doctorum, quos Gregor. lib. 9. moral. 66. hyadum mysterio in libro Iob designari ait, quoniam ut hæc castra hyeme transacta apparent, & pluviam adferunt, ita illi scientiarum imbres effuderunt, cum remota persecutionis bruma & diminutis infidelitatis noctibus verna temperies & tranquillitas adventavit.*)

Sed emergat aliquando oratio ex turpi isto nostri temporis cœno, & ad pulcherrimum illum Ecclesiæ respirantis statū subvolet, martyrii tempestate discussa & lugubribus vestimentis depositis, qui secutus est. Qui tamen si primo illi apud Danielem per caput aureum adumbrato omni ex parte conferendus non sit, ideoque per pectus & brachia argentea designatus esse videatur: quia tamen in præstantissimis rebus magna sunt ea, quæ sunt optimis proxima, non injuria eundem & mirati & venerari debemus, eoq; magis quod tum temporis, qui sacris præessent, accurata, exquisita, ac solida eruditione, assidua divinæ legis meditatione, docendiq; labore (in quibus secundam florentis Ecclesiæ causam posuimus) populum non modo in officio continerent, & exemplo ad sui imitationem pertraherent, verum etiam ita sibi conciliarient omnes, ut bona, quib⁹ ultro cedebat, Episcopis & Sacerdotibus invitis magno numero obtulerent,

*Tractemsa
eos honorificè,
qui nos
ab unda*

*lapsura vo-
luptatis ad
portū sem-
piterna sa-
lutis pertra-
hant.*

*De dig. Sa-
cerd. c. 2.*

derent, adeo ut etiam Imperatorum (qui vereban-
tur ob eam causam Reipubl. detrimentum, & pau-
pertatē) effusa ista populi in Ecclesiasticos munifi-
centia severis fuerit legibus coercenda & ampu-
tanda. Clarissimus ille inter cæteros Heroas, quos
Deus Opt. Max. orbi donavit, Constantinus, cum
in Concilio Nicæno ultimus inter Episcopos alle-
disset, eorumque libellos accusatorios accepisset,
omnes nondum lectos simul in ignem abiecit:
Vos Sacerdotes, inquit, tanquam Dii ad homi-
nes gubernandos dilecti atque constituti estis, &
conveniens non est, ut homo iudicet Deos, pro-
pter quod solius Dei exspectate iudicium, & ve-
stra iurgia ad illud divinum referentur examen.
Addit, Sacerdotū vitia non esse populo aperienda,
ne ille, inde causa offendiculi arrepta, licenter pec-
care aggrediatur. Addidit & illud: Si in Episco-
pum incideret alienum conjugium violantem, se
paludamento suo, & purpura nefandum illud faci-
nus obtecturum, ne spectatoribus occasionem ma-
li crearet Docuit certe magnus hic Christianorum
Imperatorum signifer, verissimum esse illud Am-
brofii: Honor & sublimitas Episcopalis nullis po-
terit comparationibus adæquari: si Regum fulgore
compares & Principum diademati, longe erit in-
ferius, quam si plumbi metallum ad auri fulgorem
compares: quippe cum videas Regū colla & Prin-
cipum submitrigenibus Sacerdotum, &, ex oscu-
latis eorum dextris, orationibus eorum credant se
communiri. Neque solum magnus hic Christiani
gregis Zerobabel summa observantia coluit Sacer-
dotes, sed etiam eorum paupertate & sedulitate
invitatus, & Ecclesiæ quasi humilitate offensus,
Salomonis exemplo, templa cœpit magnificentissi-
me non solum exædificare, sed & de suis liberali-
ter collocupletare. Imo tam fuit invictissimus ille
heros in res Ecclesiasticas liberalis, ut Ecclesiam,
cuius

cuius status argenteus sub ipso fuit, etiam fortunæ bonis argenteam fecisse primus possit. Admonere me pia proles sanctissimæ matris Helenæ, quæ, teste Sulpitio, horrentem ruinis Hierosolymam frequentissimis ac splendidissimis exornavit Ecclesiis. Horum, matris dico & filii exempla, deinde alii Principes, & homines divitiis affluentes secuti, dictu mirum, quantum suorum Sacerdotum egestatem pariter, & integritatem; docendi, discendique laborem sublevarint. Hoc Theodosii, hoc Heraclii, hoc Caroli & nomine & rebus gestis vere Magni exempla testantur. Itaque Sacerdotum virtutibus factum est, ut ex contemptis istis, uti apparebat, incunabulis, Ecclesia ad tantam magnificentiam assurrexerit. Adeo verum est, quod dixit Basilius Magnus, utilitatem ex pietate ac bonis operibus efflorescere; itaque sequi ut ignem aëris illustratio, & unguentum gratus odor consequitur.

Cæterum quando his temporibus longe lateque (rebus Ecclesiæ mirabiliter auctis) Christi Evangelium propagaretur, leo ille rugiens, qui semper ob prædam circuit ovile, quod prima non successisset, alia gregem Dominicum aggreditur via, eaque prima tanto periculosiore, quanto magis animi, quam corporis vulnera lædunt; fuit ista, omnium malorum pessimum, hæresis. Et ut hoc, quoque verum esse perspiciamus, quod, aureo ex ore aureum orationis flumen fundens, dicit Chry-

*Hou. 38. in
Matth.*

ostomus: Sacerdotium si integrum fuerit, totam Ecclesiam fore salvam; sin corruptum, omnem fidem esse marcidam. Ex tam multis hæresibus solâ consideremus Arrianam, quæ quia impietate, propagatione, & diuturnitate facile omnes superavit, incredibiliter florentissimam hanc Ecclesiæ faciem deformavit. Sed quisnam huius mali, quod totum pene terrarum orbem suo errore involvit

auctor? Nonne pestilentissimus ille Alexandrinæ Ecclesiæ Presbyter Arrius? qui eiusdem, plebe ad meliorem mentem traducta, oppressores? Nonne sanctissimi illi antistites, Athanasius, Paulinus, Hilarius, aliaque Catholicæ fidei acerrima propugnacula: qui, diabolo cum suis ad perniciem vigilante seneutiquam dormitasse immortalibus illis suis lucubrationibus toti Christianorum orbi restatum fecerunt?

Eodem pacto (ut hæc obiter attingam) Apollonius, Miltiades, Serapion, & Apollinaris insana cõfutarunt dogmata Montani, Priscillæ, & Maxillæ: Irenæus fregit & profligavit Florinum, & Valentinum: Tertullianus Evangelico ense prostravit Marcionem: Origenes Sacræ Scripturæ machina fortiter percussit Celsum, & ad sanam Ecclesiæ fidem redire compulit Berylum: Eunomii blasphemias repressit Basilius: Manichæos, Donatistas, Pelagianos immensis studiis malleus hæreticorum contrivit & exstinxit Augustinus: toxicum Novati expurgavit Cyprianus: Joviniani foedas spurcitas, & vana somnia Vigilantii ac Luciferianorum Verbi divini arietibus quassavit, compescuit, confudit Hieronymus: Justinus Martyr, Athenagoras, Quadratus, Theophilus, Tertullianus, Clemens Alexandrinus Apologiis suis Tyrannorum furoribus intrepide se opposuerunt: Hilarius deniq; & Gregorius Nazianzenus liberè & graviter contra sui temporis impios Imperatores scripserunt. Ut de his, & plusquam sexcentis aliis Ecclesiæ Doctoribus rectè dixerit Augustinus: Isti sunt Episcopi & Pastores docti, graves, sancti, veritatis acerrimi defensores, qui Catholicam fidem in lacte suxerunt, in cibo sumptulerunt, cuius lac & cibum parvis magnisque ministraverunt. Talibus post Apostolos sancta Ecclesi-

Lib. 3. in In-
lian.

in plantatoribus, rigatoribus, ædificatoribus, pastoribus, nutritoribus crevit.

His quomodo nostri sua doctrina, SS. litterarum lectione & vigilantia respondeant Clerici, quamque utilem Reipubl. Christianæ naverit operam videamus. Optandum quidem esset, eos perpetuo esse memores istius Hieronymi: Tanta debet esse scientia & eruditio Pontificis Dei, ut & gressus ejus, *Tom. 3. epist. 128.* ut motus, & universa vocalia sint, Veritatem mente concipiat & toto eam habitu resonet, & ornatu, ut quidquid agit, quidquid loquitur, sit doctrina populorum: absque tintinnabulis enim, & diversis coloribus, & gemmis, floribusque virtutum, nec sancta ingredi potest, nec nomen Antistitis possidere. Et conveniebat certe Sacerdotes hac ætate (qua omnium opibus Ecclesia labascens erat sublevanda) Christianæ militiæ panoplia circumseptos, & priscis illis in agro Domini excolendo esse quam simillimos.

Sed videmus contra (horresco referens) plerisque ventri ac somno deditos vitam sicuti pecora transigere. Quo fit, ut, quod priscis illis Sacerdotibus a plebe ultro delatum est, id nunc nostris vi auferatur: fit, inquam, ut laici in res Ecclesiasticas non modo non conferant aliquid amplius, sed templa etiam sanctissimis religionibus consecrata, & magno à majoribus studio exstructa & ornata, ab his magna immanitate diripiantur, spolientur, depeculentur. Hæc si nostrorum Clericorum culpa sunt, ut sunt certè, nonne eò oportebat eos esse vigilantiores etiam priscis, quò difficilius res partæ conservantur, quam acquiruntur novæ, & quo plures hoc tempore, quam unquam alias hæreses sparsæ Ecclesiam infestant: His autem malis si crassissima illa omnium rerum ignoratione, si non columbina, sed asinina simplicitate, si talis, & majoribus sese poculis poscendo, consultum

foret, haberet profecto Ecclesia non pœnitendam turbam eorum, qui dies noctesque depugnare pro ea strenue & possent, & vellent. Nunc verò quia divinæ legis assidua meditatione, doctrina, rerum usu & sapientia res gerenda est, Ecclesia istis non prolibus, sed ponderibus magis gravatur, quam juvatur. Vt Aristoteles Ethnicus Philosophus docet at sordidos artifices non esse creandos Sacerdotes, sic ratiocinantur: Vbi religio in contemptum trahitur, illic Deus non rite colitur: at ubi sordidam ac liberalium artium professores fiunt Sacerdotes, ibi religio in contemptum trahitur. Et: Sacerdotis officium est munda Deo sacrificia offerre, sapienter Dei oracula & mysteria referre, populum veritatem docere, & civium animos virtutum præceptis & exemplis imbueri: at rudes & imperiti hæc præstare nequeunt. Quorsum etiam Athenæ, Academia, Collegia, Gymnasia, loca sacra, ubique condita & fundata fuerunt? quorsum artes studiaque sapientiæ in tanto honore semper extiterunt, si sapientibus viris relictis, fæces populi in vineam Domini admittantur, qui aut tanquam idola nihil loquuntur, aut tanquam monstra deprædantur in gregem? Quomodo res sacra honorificè, ut decet; religiosè, ut debent; possunt tractare, qui nigris & illotis manibus res viles & sordidas modò tetigerunt? Isti potius ad pistri-num & haram, quam ad Sacerdotium & aram nati: sunt plantæ, sed sine vita: fontes, sed sine aqua: stellæ, sed sine luce: bullæ & undæ maris, quæ omni flatu in Syres rapiuntur: gregem pascere non possunt, nam carent cibo: docere non possunt, nam carent arte. Quid multis? Obeamus terras & gentes, nulla inveniemus exempla, nulla instituta majorum, nulla sacræ aut humanæ Philosophiæ edicta, quibus innixi istam absurditatem,

Gryllos

7. Politic.
cap. 9.

1.

2.

3.

4.

5.

Gryllos ad sacros ordines admittendi defendam⁹, *Honest. li. 2.*
 Romani, & omnes apud seculum prius gentes, su-
 os augures, aruspices, flamines, cōjectores. Sacer-
 dotes, viros graves, pios, doctos, sapientes habue-
 rant.

In Concilio Aurelianensi præcipitur indoctos
 Sacerdotes arcendos ab altaribus, nec tolerandos *Can. 8.*
 in officio. Sanctus Hieronymus liberrimè negat *In c. 2. Agg.*
 esse Sacerdotes, qui careant eruditione, idque gra-
 vissimis probat Scripturis. Quod si nunc viveret,
 nonne & Criticos hos examinatores, ut vocant, &
 Episcopos multos, & Sacerdotes clamaret indi-
 gnos esse, suo nomine? cum tantum absit ipsis vivi
 priscique Sacerdotij, quantum homini picto deest
 hominis veri. Si turpe est Doctorem vel haberi,
 vel creari, qui iis omnibus destitutus sit, quæ ad
 illam requiruntur functionem; quanto turpius est
 doctores rotius plebis, divinitatis hypophetas,
 Christianæ plebis legatos nulla eruditione, scien-
 tia, disciplinarum & linguarum cognitione excel-
 lere, qui tamè indoctissimorum quondam homi-
 num Panthæni, Clementis Alexandrini, Originis
 (ne plures commemorem) locum vicesque suc-
 cedunt.

Vbi SS. Concilia agunt de examine futurorum
 Sacerdotum, mandant, ut quatrinduo ante convo-
 centur initiandi, ut adsint Archipresbyteri vitæ,
 morum, doctrinæq; teste, tum ex omni Clero Epi-
 scopali deligi volunt Sacerdotes viros prudentes,
 doctos, gravissimos, constantes, qui in mores, vi-
 tam, proposita, habitum, gressumq; diligenter per-
 totum quatrinduum inquirent, quibus sedulo de-
 nuntiatur ab Episcopis, ne quem indignum gra-
 tia, favore, pretio admittant, futurum alioqui, ut &
 indigne promoti arceantur ab altaribus, & qui ta-
 les obtruserint Episcopis, deponantur. Quæ si in-
 usum revocarentur, quam læta rerum facies, quam

*Ex corporis
 habitudine,
 incessu, &
 moribus de-
 vero Chri-
 stiano cons-*

*jecturâ fa-
cere SS. vi-
ros consue-
visse docet
Baron. To.
2. fol. 726.*

florens Ecclesiæ status propediem cerneretur, quã nunc omni ferme ornatu, quo priscis temporibus nitere solebat, destitutam ac miserè deformatam nobiscum etiam lugent hæretici? Si rejicerentur qui fucum fecerunt Censoribus vel Episcopis, si critici notarentur infamia, si in mores, vitam, eruditionem ordinandorum guaviter inquireretur, maxima parte calamitatum prope nunc fatiscens Ecclesia relevaretur.

Canon Meldensis vult Clericum initiari coram multitudine, teste, & arbitra morum, famæ, doctrinæ ipsius & in ea potissimum civitate, ubi degerit, & specimen pietatis ediderit per integrum annum. Vtinam nunc saltem daretur opera, ut viri gravissimi rogati Sacramento perhiberēt testimonium. Nimis, nimis profectò magna Episcoporum quorundam in manibus imponendis est facilitas, qui quãdiu pro viris & presbyteris (qui, affectuum turbine sedato, justitia & prudētia, pietate & sibi & aliis vivere ac lucere possunt) juvenes ac pueros (nullam aut saltem languidam virtutem concoctionem habētes) pro litteratis toti litteratorū nationi inimicos, plus majorib⁹ quã moribus tribuentes, in hunc ordinē cooptare non intermitunt, nihil est, quod nobis de restitutione in integrum polliceamur. Quanto erat æquius à Sacerdotio eos repellere, qui antè scientiam à se repulissent; Præstat enim paucos esse Sacerdotes merito, quam multos numero. Atque illud est, quod prudenter admodum Davidem, Philippi cognomento Boni filii Trajectensis Ecclesiæ aliquando Episcopum, dixisse ferunt, melius esse suæ Ecclesiæ tres habere homines, quã trecentos asinos: tot enim, tribus modò admissis, singulari ordinandorum inscitia offensus, sacris submoverat. Pependit haut dubiè horrendum istud Dei oraculum, quod est Osee 4. *Quia tu repulisti scientiam,* ego

Matth. 9.

ego repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi. Ponderavit acerbam illam Christi sententiam: Vos estis sal mundi, si sal infatuatum fuerit, ad quid valet nisi ut foras projectum conculcetur pedibus? Expendit vehementes SS. Patrum in imperitos sanctiones, quibus inscitiam Sacerdotum nulla nec venia, nec excusatione dignam statuerunt.

(TERTIA ÆTAS Religiosorum)

III. Venio nunc ad alteram florentis Ecclesiæ causam, mundi, hoc est, honorum, opum, & voluptatum contemptum. Hic quoque; tamen si decessio facta sit, & hunc statum per femora ærea significari velint; potest tamen cum nostro collatus, si non aureus, saltem agenteus videri, & ut superiorum alter Martyribus, alter Doctoribus fuerit clarus; ita hic Eremitarum, Anachoretarumque vitam rigidiorē quàm maximè commendatus est, qui juxta consilium Evangelicū, omnibus suis relictis, Dominum secuti sunt. cujusmodi primis temporibus fuerunt, Pauli, Hilariones, Antonii; & postea diversi Monasticorum institutorum auctores, qui usque; ad eum ab honoribus, opibus, & voluptatibus aborrerunt, ut plerique; eorum non nisi dignitatum fuga in altissimo etiam Pontificiæ dignitatis gradu collocati fuisse legantur: nec ulla re alia, quàm divitiarum & voluptatum contemptu tantas opes pararint, quãtas successores in media hominum profligatorum colluvie & suis illis populis gnaviter sudando dissipare videmus.

At divitiis paulatim pietatem, hoc est, matrem devorantibus, & Ecclesiasticorum mores in deteriora inclinantibus factum est, ut ad tibia ferreas Ecclesia devenerit. Magna enim Ecclesiasticis licentius vivere incipientibus, in vulgo, ultrò, naturæ pravitate, ad malum propenso, vivendi licentia secuta est. Quarta autem cum offensione vulgi, bone Christe, Ecclesiastici hac ætate (qua aurum plaud

A Iustitia
no in civilem
leges vilat
est. inditue
ne ad antuq.
quidem Oco
dinis susce
pitonim ad
mittendos.

*Quid na-
gus mentem
a Religione
distrabit,
quam aurū
sepi.*

*Quid magis
orantem
impedit,
quam cogi-
tatio mūdi?*

*Ad Eugen.
Pontif.*

*Ser. 30. in
Cas.*

Malach. 1.

plane conversi est in scoriam) honoribus, opibus & voluptatibus inhiant, adherent, indulgent? Nomen ii, qui Christo præeunte, mundi fluctus & fastum calcare debebant, tanta feruntur ambitione honorumque mundanorum contentione, ut non illius, cuius regnum de mundo non est, sed alterius, quem principem mundi S. litteræ nominant, ministri esse intelligantur? Suntne ex hoc ordine, qui dum inanis gloriolæ spectris ingloriis agitantur, atque aded etiam omnes umbras falsæ gloriæ consecretantur, in vestitu tam sunt insolentes & exquisiti, ut quemvis Thrasonem potius, quam Christi Sacerdotem ex cultu corporis liceat consecretare? Nonne isti egregiè fœdi, fidi dixissem, Ecclesiæ ministri ita se sui & pudere & pænitere declarant? ut nihil mirum sit laicos minus honestè de hoc Metaphysico hominū genere sentire: quod si prisca illa & morum & vestium simplicitate cōdecoratum viderent, suam illi honorem facile cōstare paterentur, quo nunc cum malis etiam duplici honore dignos ignominosè privant. De his S. Bernardus: Quid sibi vult, inquit, quod Clericaliud esse, aliud videri volunt? habitu milites, quaestu Clericos, actu neutrum exhibent. Nam neque uti milites pugnant neque ut Clerici Evangelizant. Et Honorati, inquit, incedunt de bonis Domini, cūm honorem Domino non deferant. Inde is, quem quotidie vides, meretricius nitor, histrionicus habitus, regius apparatus: inde aurum in frenis, in sellis, calcaribus; & plus calcaria, quam altaria fulgent: inde splendida mensæ. Omitto reliqua, nam ad divitiarum despicientiam festinat oratio. Hic, Deum immortalem, quanta se dicendi, seu verius cum Heraclito omnia desendi offert materia? Tanta enim hunc ordinē invasit habendi cupiditas, ut nemo sit, quod apud Malachiam consecretur Dominus, *qui claudat ostia, & incendat altare*

altare suum gratuito. Nulla profectò alia re tam videntur Clerici laicos in suas & Ecclesiarum fortunas armare, quam quòd eosdem suo exemplo doceant opes amare. Næ illi egregiè præ cæteris hoc faciunt, qui, ut, quæ oportebat esse gratuita, honestiori titulo cum Giezi & Juda vendant, cum Simone emant, prætendunt pensiones, dispensationes, reservationes, & si qua sunt ejus generis alia, quibus non minus Ecclesiam, quàm linguam Latinam contaminârunt. O quàm malè cepit Ecclesia habere ex eo tempore, quo quòd virtute præsentis effectum oportuit, tentatum fuit spe & pecunia, idq; sedentibus, inspectantibus, & quod indignissimum, adjuvantibus Prælati. O summam cæcitatem & lupinam negligentiam æternis cruciatibus expiandam. Ex hoc fonte, quidquid ferè lachrymarum est, profluxit, hinc lupi rapaces, hinc vulpeculæ demolientes vineam Domini Sabaoth, hinc turpis lucri cupidi in ovile irrepserunt, qui, ut præclare loquitur Augustinus, non quaerunt JESUM propter JESUM, sed ut saturentur de panibus. Quibus procul dubio illud, quod est apud Ezechielem, dicitur: *Va pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos*, &c Et illud sancti Bernardi: Timeant Clerici, qui in terris Sanctorum, quas possidēt, tam iniqua gerunt, ut stipendiis, quæ sufficere deberent, minimè contenti sint, superflua, quibus egeni sustentandi forent, impiè sacrilegeque sibi retineant, atque in usus suæ superbix atque luxuriæ victum pauperum cõsumere non vereantur, duplici profectò iniquitate peccantes.

(Bernardus ad quendam Canonicum: Quidquid præter necessarium victum & simplicem vestitum de altari retines, tuum non est, furtum est, rapina est, sacrilegium est.)

Ad hæc Clericos Sybariticis suis mensis etiam luxui magnam de disse occasionem satis declarant odiosæ

Qui potest solo affixus calum intrari? Levita nihil possident, nec habent partem inter laicos. Num. 18. 20

Inc 6. Joan.

Ezech. 34. 6

odiosæ istæ voces laicorum, quibus gulam huic Metaphysico hominum generi quasi propriam impropertant, ut & his quoq; rectè dici possit illud Prophetæ & Apostoli: *Propter vos nomen meum blasphematur inter gentes*, Esaiæ 52. Rom. 3. Quid? an non magnam huic blasphemiam quasi segetem supeditant, qui non tam hesterno, quàm hodierno vino ex antelucanis istis cœnis (in quibus omnis eorum industria & vigilandi labor expromitur) languidi, manibus lutulentis, ore adhuc fœrente simul & eructanti, ô scelus horrendum, Hostiam illam sacrosanctam & immaculatam tractare & conficere non erubescunt? Hæc cum palam à Sacerdotibus Dei sine ulla animadversione fiant, quid est, quod vulgum helluantem, & quicquid Sacerdotum exemplo facit, rectè fieri argumentantem admiremur? Nihil minus convenit Clerico, cui sobriè piè, & castè, præter cæteros vivendum, quàm quotidiano luxu diffluere. Verè enim illi, qui fornicationis spiritum vincere exoptant, & tamen vètri inserviunt, incendium oleo restinguunt. Nam, si carnem solam, ait Origenes, nutriatis, & ipsam frequenti mollitiè, ac jugi deliciarum fluxu foveatis, insolescens necessariò adversus spiritum ac fortior efficietur Nutrimenta autem spiritus, inquit, sunt divina lectio, orationes assiduæ, sermo doctrinæ, his alitur cibus, his convalescit, his victor efficitur; quod quia non facitis, nolite conqueri de infirmitate carnis, nolite dicere, quia volumus, & non possumus, volumus continenter vivere, sed carnis fragilitate decipimur, & impugnamur stimulis eius. Tu das stimulos carni tuæ, tu eam adversus spiritum armas, tu eam carnibus satias, vino nimio inundas, omni mollitiè palpas, &c. Quid potuit à doctissimo viro dici veri? Quid autem laicos facturos putamus, quando ex Clericis (quibus, ut ait S. Hieronimus, de altari vivere, nõ

*Portentosa
facinus*

*Hom. 9. in
Levis.*

luxu
vix
die
sjs
fieri
quar
stud
per
& ty
mini
fider
ipsu
rum
est,
conu
Thre
Mir
nihil
Sed
ple
bidu
sole
ne it
plur
cerd
mos
tadi
re ill
bus
re,
Dec
qua
crof
sum
pris
tum
ned
Hic

luxuriari permittitur) formosuli isti, torosuli, & vix summis pedibus adumbrantes vestigia quotidie (ut eos D. Hieronymus depingit) sese philothetis inuitant, ad myrtum canunt, gemma bibunt, serico nitent, conuiuia frequentant? Vtinam aliquando moueat hos conuiuatores & nepotes istud vix: quod vino æstuantibus Spiritus sanctus per Esaiam denuntiat, vbi addit, cythara, & lyra & tympanum in conuiujs vestris, & opus Domini non respicitis, nec opera manuum eius consideratis, Optandum esset eos, quos vsque ad eod ipsum illud conuiuari delectat, vt nec S. litterarum fulminibus deterreri possint, pauperes, hoc est, Christum ipsū, aut viros integros & doctos conuiuas adsciscere potius, quam hæreticos, & Thrasones, nescio quos, cum suis Gnathonibus & Mimis: quibus, si mensas suas & patinas tollant, nihil potest fieri ordine Ecclesiastico odiosius. Sed hoc serpentum genere, quod Ecclesiastici pleriq; in gremio suo foveant, relicto, ad carnis libidines, in quas venter mero æstuens despumare solet, vela contendo. Cujus vel solius mali nomine ita præstantissimus ille ordo eviluit; ut hodie pluris fiant abjectissimi cerdones, quam Christi Sacerdotes. Quis enim ex vulgo ferat impudentissimos istos Cyneos, obscœnis libidinum facibus seu rædis æstuant, ardent, ac fœrentes, qui corpore illicita Venere contaminato, id quod est in rebus omnibus summum sanctissimumque tractare, atque ad eod cæno detestandæ libidinis templum Deo dicata conspurcare nihil dubitant, & perinde quasi Deo non ipsæ tenebræ luceant, mysteria sacrosancta tractatori, noctem, ut loquitur Pesticus, flumine purgasse sat habent? Quis homines istos stupris & ganeis confectos, in hoc maximo cursu ac tumentibus fluctibus Ecclesiæ, renos impellere, nedum gubernacula tenere posse arbitraretur? D. Hieronymus: Væ tibi, inquit sacerdos qui eodem

Adu Ionin.

Esa. 5.

Exhaustur tandem
hæc obscœ-
nitate clau-
ca. O portē-
ta in vltis-
mas terras
exportanda!
O fordes
gloriosi no-
mini ful-

gorem obis.
Plantes!
Hieron. ad
Ocean.

lib. 4.
Epist. 69.

Decret. 26.

Concubinã-
riorum scã.
dalo in alto-
rum rus.
nas exempla
nascuntur.
ait Cyr. ep.
7. qui etiam
lib de flagu-
lar. cler. ve-
hementer
reprehendit
Clericorum
eum scãmã-
nis contra
bernium.

ore oscularis filiam veneris, quo paulò ante sump-
sisti Filium Virginis: O impie Iuda, osculo filium ho-
minis tradis? S. Ambrosius: Disce, inquit, Sacerdos
atque Levita, quid sit lavare vestimenta tua, ut
mundum corpus celebrandis exhibeas Sacramen-
tis. Si populus sine ablutione vestimentorum suo-
rum prohibebatur accedere ad hostiam suam, tu
illotus mentè pariter ac corpore audes pro aliis
ministrare? Cyprianus jactat, quod pacis bellique
temporibus nunquam destiterit ore puro sacrifici-
is operari. Clerus Achaicus celebrat Apostolum
Andream, quòd singulis diebus obtulerit Agnum
immaculatum Deo. Innocentius primus dicit,
Christianorum Sacerdotium esse perpetuum ju-
geque ministerium, Hippolitus asserit, Deum in
judicii die pronunciaturum eo nomine beatos
Pontifices ac Sacerdotes, quia Deo Patri quotidie
charissimum Filium obtulerint. Venerabilis Beda
ait, duos Theobaldos, Anglicanos Martyres, dum
Saxones ad Christi fidem converterent, Euchari-
stia singulis diebus operam dedisse, ut esset effica-
cior prædicatio assiduis Missæ fulta præidiis. Basi-
lius Magnus in Epist. ad Gregor. Presbyterum,
cessantem ab officio (à quo concubinæ sceleratis
amplexibus retraheretur) dicit vel solam à re di-
vina cessationem æterna damnatione esse dignis-
simam. Si conjuges, ut eos hortatur Paulus, in
divinitatis conspectum prodituri, quæ nuptiarum
sunt subinde debent postponere, quomodo is, què
Deus, tanquam instrumentum transferendis po-
puli votis aptissimum, quotidie suis iussis assiste-
re altaribus, contractis nuptiis, aut Veneris com-
pedibus ligatus, ore manibusque suis munera &
preces populi offerret Deo? Majores certè nostri
Catholicum semper tanti fecerunt Sacrificium, ut
ne minores quidem Clericos voluerint ullum at-
tingere, quod ad illud pertineret, usque adeò, ut

Laodi-

Laodi
ostior
miscer
rissima
blasph
Sacerd
fella i
tes ren
undiq
rem T
tare ne
na sco
storun
gium d
nam ac
sacra,
dem su
se aure
narrat
trare B
quicu
Eccles
ris, vt
sus ad
omnia
Deo; t
stri ma
steria;
brosu
vo trib
pter in
Adl
rum sa
es ad f
ab ux
tia n
cur ne

Laodiceni juberent *ὡς ὑπερώς*, hoc est, Subdiaconos
 altiorum stationem non deserere, nec rebus se ad-
 miscere sacratoribus. Non tulisset sanctiss. seve-
 rissimaque vetustas scortatores, avaros, periuros,
 blasphemos, & id genus hominum sacris operanti
 Sacerdoti assistere, ne dicam cooperari, imò con-
 fessæ impietatis hominibus ne ad ipsas quidem fo-
 res templorum licebat accedere, adyta tam erant
 undique septa, ut nec religiosissimum Imperato-
 rem Theodosium in illis ferret Ambrosius: ad al-
 tare ne Subdiaconi quidem admittebantur, & è si-
 nu scorti vix revulsus Sacerdos in ipsa Sancta San-
 ctorum temerarius ingredietur? Quantum sacrile-
 gium dixissent maiores nostri, si homines noctur-
 nam adhuc venerem somniantes, vidissent tractare
 sacra, cum scribat S. Hieronymus, ne templa qui-
 dem subire ausos, quos obscœna lussissent somnia?
 se autem, quoties sibi tale quippiam contigisset,
 narrat contremiscere, nec audere Martyrum in-
 trare Basilicas. Audi hæc non solum Sacerdos, sed
 quicumque atiam Hypodiaconus es, scito te esse
 Ecclesiæ ministerijs mancipatum, tui esse mune-
 ris, ut sacrum facienti Sacerdoti quotidie religio-
 sus adstes, ut simul collabores, & Christianæ plebi
 omnia fausta salutariaque preceris & impetres à
 Deo; tui muneris esse SS. Eucharistiam, quam no-
 stri majores honoris causa, horrenda dixerunt my-
 steria, tam proximè accedere & cooperari, ut Am-
 brosius videatur mysteriorum consecrationem Di-
 vo tribuere Laurentio Sacerdotis ministro, pro-
 pter intimam & arctissimam conspiracyonem.

Ad hæc cum ministros Sacerdotii Levitici, quo-
 rum sacrificia erant animantium cadavera, quoti-
 es ad sacras erant functiones revocandi, non solum
 ab uxoribus, sed etiam à vino cæterisque pudici-
 tiæ naufragiis procul abstirisse sit certo certius,
 cur non nostris Sacerdotibus tantum esset præ-

Adm. Iovin.

Adm. Vigil.

*Lib. 8. Conf.
c. 11. & c.*

standum, tam augusta Sacramenta quotidie tractaturis, in quibus Filius Dei est ipsa victima? Augustinus non uno concubinato inquinatus, cum dubitaret adire Baptismum, metuens ne datam semel fidem seruare non posset, huiusmodi à sanctissima castitate verbis excitabatur: Audivisti, agebat illa, Augustine, esse tot examina viduarum, virginum, ac virorum in meis castris, meis legibus degentium, num, quæso te, putas eos in se stare, ac non potius ei inniti, qui olim dixit: *Quis potest capere capiat?* Huiusmodi cogitationibus dicit S. Augustinus, se non tantum suas nugas abjecisse, (sic vocat phantasias veterum peccatorum,) verum etiam universo metu posito, ad Baptismum convolasse. Ita nostri majores in cælibe vita non suis, sed Dei innitebantur viribus, Deum exorabant, inter depugoandum puris humilibusq; votis è castris cælestibus auxilia evocabant, & interea sobrietatem, sacrarum literarum studium, solitudinis amorem, fugam periculorum ac jejunia adhibebant, nostros verò Clericos, qui gestant ignem in sinu, & nudis plantis super ignitos carbones incedunt, prodigii simile foret non aduri.

*Remedium
nostri morbi.*

*Qui viret
in foliis,
venit à radicibus*

TRANSITIO ad II. partem Confirmationis. Habetis nunc Auditores attentissimi, & prisca & nostri temporis *οὐκ ἐπιτηδεύοντες* explicatam anthithesin, habetis ex causis contrariis eventa contraria, ex quibus non erit, opinor, difficile videre, quid factu opus sit, si malis præsentibus sublatis, prisca illam auream felicitatem & venerandam totius antiquitatis faciem quoquo modo revocaram velimus. Quid enim aliud id esse potest, quam si demus operam, ut unde sætere, inde quoque curari incipiat, hoc est, capita sanentur? ut quemadmodum inde prius omnium malorum contagio, ita nunc ab eisdem sanitas in omnia inferiora membra dimanet. Id futurum est, si Sacerdotes

notes à vitiis deciscant, & ad priscorum virtutes proficiscantur; si, inquam, ii, quos salem terræ ac lucem mundi Saluator noster appellavit, depulsis impietatis, ignorantia, ambitionis, avaritiæ & voluptatum tenebris, majorum vestigiis insistant, omnes larga suæ pietatis, eruditionis, humilitatis, liberalitatis, ac continentia luce illustrent, ac deinceps & doctrina & exemplo ad vitæ novitatē invitent.

Censent homines doctissimi, & in rebus civilibus diu multumq; versati imperia his artibus melius retineri, quibus acquiruntur. Quomodo autem Sacerdotum priscorum virtute res Ecclesiæ ad summum excreverint, posterorum rursus culpa per omnia mundi regna diffusum Christi imperiū delapsum sit, nemo ab historiis paululum instructus ignorare potest. Primò amisimus Africam, deinde mox tota Asia Turcis & Saracenis cessimus, postremò etiam nobiliore parte adempta, vix tandem in Europæ angulo desidemus, & perinde quasi nec hic desedisse satis grave sit, adhuc domesticis & intestinis tumultibus ac bellis dissidemus, deterrimæ belluæ Mahometici monstri, vires in nos armantes, quo fit, ut quantulumcunq; id tantum sit, quod habemus, admodū debilitatū habeamus, idq; adhuc debilitabitur magis, nisi Ecclesiastici aliquid saltē agant, quo se Ecclesiæ filios protortantisque beneficiis re ipsa probent: quam pro materna in nos autoritate, viri gravissimi, sic tacitam cum Sacerdotibus & Clericis Domini loqui putarote. Quantū equidem amantissimi filii præteriti temporis snavissima recordatione recreor, tantum hac mea ingravescente ætate partim præsentium, partim adhuc impendentium malorum pondere prosternor. Quos ego adolescentula liberos unico meo sponso Christo Iesu genui, & quos ex iis castris meis præfeci, ii certè in meca fuerunt

humor.
Esa. Aufer-
te malum,
&c.
Paulus: Ab-
jiciamus.
opera te-
nebrarum,
&c.
Matth. 5.

Multum se
commodè se-
deant, fides
propugnanda
causa
resurgere
quidem le-
bet. Errant,
si in tanta
desidia, ne
dicam mali-
tia, Clerico-
rum res Ec-
clesiasticas
stare posse
pretarunt.

fide, pietate, & constantia, ut pro mea incolumitate nunc tyrannis, nunc hæreticis sævientibus iugula sua & apertè ostentare, & ferienda dare nihil addubitarent. Quam in matrè pietate, filii mei profani excitati, sancta quadam superbia & beneficentia me etiamnum rudem, incultam, & pauperè, collatis opibus expolire, vestire, & locupletare non destiterunt. Quid verbis opus? summis me & honoribus & opibus amplificatam, vobis si non augendam, saltem non deserendam commendarent. Cæterum vos, vos, inquam, filii, ira nunc ab iis, quos dixi, degenerastis, ut nec illos fratres, nec me novercam quidem, nedum matrem agnoscat. Quæ vestra impietas eò mihi graviores dolorem inurit, quo majoribus mihi & plurimis beneficiis vos, quam priores istos devinctos habeo. Illi sola justitiæ corona & triumpho nunquam intermorituro invitati, ferrum, flammam, & quidquid deniq; terribile esse poterat, nullo deliniti humano solatio facilè contemnebant. Vos præterquam quod nihil horum à mei defensione deterreat præter communem illam justitiæ coronam à sorore triumphante expectandam, tot ac tantis insuper opibus ac dignitatibus cumulavi, ut solæ istæ præmiorum mercedes vos ad hoc certamen obeundum, meritò evocarèt. Et tamen quasi nihil præmii sit, ita quidquid est laboris defugitis. An non indignissimum, quas mei filii jam pridem mortui pietate, doctrina, & opum contemptu, opes mihi vobis dirandis partas reliquerunt, easdem vos, omnino officiorum immemores, non modò contrariis vitiis dissipare, sed & in mei perniciem convertere? Amara quidem prius eram in nece Martyrum, amarior post in conflictu hæreticorum, amarissima verò nunc sum in moribus domesticorum; vobis interim, Sacerdotes, quasi nihil sit periculi, in utramque aurem dormientibus, vobis molliter per-

pergra
perfid
nullun
corder
adme
ram de
zifica
tis: cu
alcitit
disse &
desped
firi, pa
pro ma
ceditis
laboru
tis, ne
tinere
honor
ne one
qui vo
colloc
bus,
peritis
pedier
confir
stum J
mò ra
præse
lapidi
Ha
stra sq
quaru
Vti
cessit
mum
is, M
serer

pergracantibus. Recognoscite, quæso, mecum perfidorum nefarios conatus, & intelligeris nullum & transfugis istis meis hostibus tam fo-cordem ac inertem, qui non multò vigilet acrius ad meam perniciem, quam vos ad salutem. Terram dedi, cur non excolitis? urbes dedi, cur non ædificatis? vineas dedi & olivera, cur non plantatis? cur non irruentes apros configitis? Hæcine ascititiis vestris imaginibus præ cæteris me & dedisse & debere putatis? Si ego tantopere vobis sum despecta, cur non & sponsi mei, pro vobis crucifixi, patrimonium despicitis? Cur non aliis id, me pro matre agnoscentibus, & defendentibus, conceditis? Nonne æquissimum est, si vos meorum laborum & incommodorum partipes esse non vultis, ne & in bonis firis focii? Si non id à vobis obtinere & precibus & beneficiis tantis possum ut honori firis, & ornamento, saltem hoc obtineam, ne oneri & dedecori. Excutite aliquando istum, qui vos totos occupavit, veternum, quo in loco collocati firis, quantis præmiis, quibus pactionibus, quibus me tutandam obligationibus susceperitis, tandem aliquando cogitate. Quod nisi propediem erit factum, hoc vobis etiam atque etiam confirmo, singulare meum decus & præsidium Christum Jesum, vobis tanquam spuris repudiatis, imò tanquam putridis membris flamma & ferro præsectis, alios sibi, priscais illis similiores, vel ex lapidibus excitaturum.

Hæc si cum Clericis, ut dixi, Ecclesia mater nostra squalida ac lacera, lacrymantibus oculis loquatur, nonne debeat impetrare?

Vtinam ergo induerent, saltem extrema hac necessitate compulsi, Antistites Ecclesiæ saluberrimum illum furorem, quo sibi subjecti in Collegiis, Monasteriis, Parœciis, pœnarum formidine desererent agere, quod debebant virtutis amore, ne

si remissius egerint, cum Heli aliquando filiorum delictum dependant. Utinam huc omnes profunderent vires animi atque ingenij, ut quod in sua functione & Deo & hominibus se pro virili facturos sanctissime jurarunt, id fideliter exequerentur. Utinam sua se conscientia, non adulatorum vocibus mererentur, illudque Principis Apostolorum paræneticum oculis & mentibus defigerent:

Pascite qui in vobis est gregem Dei, providentes non coactè, sed spontaneè secundum Deum, neque turpis lucri gratia, sed voluntariè, neque dominantes in clericis, sed forma facti gregi ex animo. Et cum apparuit princeps pastorum, percipietis immarcessibilem gloria coronam.

1. Pet. 3.

Quam ut & vos non frustra speretis, studiosi adolescentes, etiam atque etiam vos moneo, ut si quandoque ad Angelicum speratis vos conscensuros Sacerdotium, jucundissimis vos prius hac florente ætate omnium virtutum exornetis floribus, & ditissimo eruditionis thesauro instruat, ne semper propter ministrorum impietatem & imperitiam augustissima Christi Sacramenta contemnantur, rideantur, conspuantur. Navæ ad navis gubernationem non eligunt, nisi qui diu ad remos sedit, & ab infimis gradibus per omnes ordines ad summum usque sua virtute & industria pervenit: quanto minus vos ad Domus Dei gubernationem & naviculæ, in qua Christus cum sua familia, quam sanguine suo acquisivit, vehitur, & habitat, rudes & inexercitati temerè assilietis? Nolebat Deus quenquam olim Reipubl. capessere moderamina, qui non egerat ac pauerat greges, ut in Saule, Davide, Moyse, aliisque est videre; & Christi ovium curâ ac animarum censores agerent, jura legesque præscriberet, supplicia statueret, de Christi merito pacisceretur, deque regni celorum jure transigeret, homo partim ex ignorantia,

partim

partim
rate q
que si
Paulo
mu
dicam
die, ut
miser
pecca
perine
quiri
vino d
portem
perspe
macul
reprel
ro ? d
flus, j
ora ad
abiis
quic S
ad uti
cum e
impa
se su
mus:
granc
sed ri
tenu
ille. N
ratio
doni
liciti
de su
Deo
lerie
mon

partim ex audacia sceleribusque conflatus? Cogitate quam sit ardua provincia Sacerdotum, quamque sit gravis sarcina cura animarum. Apostolus Paulus vult ut Sacerdos sit *ex hominibus* *λαμπαιό-* hoc est, separatus, se junctus, & ut proprie dicam, egregius; vult ut induat viscera misericordie, ut non solum de se submissè sentiat, aliorumque misereatur, verum etiam eò se demittat, ut putet peccata fratrum sibi concreditorum esse propria, perindeque in iis expiandis atque suis sit sollicitus: requirit à Diaconis, ut sint *in culpatis*, non *bilingues*, non *vino dediti*, & qui *mysterium fidei in pura conscientia* portant, hoc est, qui non solum credant & habeant perspecta fidei dogmata, sed etiam animum immaculatum, iisque vitiis liberum, quæ sunt in aliis reprehensuri. Si hæc in Diacono, quid in Presbytero? de quo sub Episcopi nomine scribit, ut sit *sanctus, justus, pudicus*, præditus facultate obruandi ora ad versariorum, habeatque testimonium etiam ab iis, qui foris sunt. S. Gregorius: Quisquis, inquit Sacerdotium, non ad elationis pompam, sed ad utilitatem adipisci, desiderat, prius vires suas cum eo, quod est subiturus, onere metiatur, ut, si impar est, abstineat, & ad id cum metu, etiam cum se sufficere existimat, accedat. Sanct. Hieronymus: Grandis, inquit, dignitas Sacerdotum, sed grandis ruina, si peccant: lætamur ad ascensum, sed timeamus ad lapsum. Nō est tãti gaudii excelsa tenuisse, quanti mœroris de sublimioribus corruisse. Nec enim solum pro nostris delictis reddemus rationem, sed pro omnium, quorum abutimur donis, & nequaquam sumus de eorum salute solliciti. Gregorius Nazianzenus neminem vult de suscipiendo Sacerdotio cogitare, qui non prius Deo se totum corpore & spiritu devoverit, obrulerit, mactarit. An verò Christus ipse, qui à primo momẽto fuit summus Sacerdos, expectavit, quie-

Heb. 5. Sacerdotes a turba populi selecti & segregati sunt, ut nullo rerum carum discarum usco capti, nulla turpitudinu pieo coinquinati, liberius sanctiusque servians Deo. 1 Tim. 3. & 4. Tit. 1.

um
un
sua
tu-
en-
um
olo-
ent
n co-
lucris
is, sed
nceps
coro-
diofi
ut si
cen-
s hac
lori-
atis,
n &
con-
d na-
d re-
ordi-
stria
igu-
n sua
ur, &
No-
ssero
eges,
ei &
age-
eret,
zlo-
ntia,
artim

vit, dissimulavit, traditâ sibi functione in tricesimum plus minus annum; & homo fragilis, peccatorum suorum sibi conscius, huc anhelaret atque prorumperet, antequam vocatur, invitatur? Synodus Neocæsariensis non patitur ullum, quantumvis doctum ac pium, nominari Sacerdotem, qui non sit annorum triginta. Si hoc ita visum est Patribus, cum piorum ubique Sacerdotum exempla cunctos inflammarent, & ad id vitæ gen^o petraherent, nunc certè inter tot propudiosorum hominum naufragia, quisquis ad hoc etiam Angelicis, ut loquitur B. Bernardus, humeris formidandum officium properat, apertam videtur cum plurimis suæ salutis jacturam exoptare. Audite quid Sancti nostri majores olim, fecerint, ut obstrusam hæc & infinitis difficultatib⁹ obsitam provinciam subterfugerent. S. Franciscus, ut Sacerdotio inauguraretur induci nunquam potuit, Diaconique nomen & locum tenere usque ad occasum vitæ perseveravit. S. Bernardus à tribus opulentis civitatibus in Episcopum, à duabus in Archiepiscopum electus, nunquam tantam dignitatem suscepit. B. Dominicus quatuor Episcopatus oblatos recusavit, ut & Thomas Aquinas Cathedram Neapolitanam, & Gregorius Nazianzenus Constantinopolitanam, Ammonius ad Episcopatum pertract⁹, dextram sibi amputavit auriculam. Clemès I. Gregorius Magnus, Gregorius II. Leo IV. Benedictus, Nicolaus I. Hadrian⁹ II. Victor II. Leo IX. Stephanus IX. Victor III. Paschalis II. Callistus II. Honorius II. Alexander III. Cælestinus V. Nicolaus V. inviti formidandum onus Pontificatus subjerunt. Theodoretus, Maximus, Gregorius Thaumaturgus inviti, renitentes, nolentes creati sunt Episcopi. S. Augustinus ubertim flès, à populo cogere & compellere ordinat⁹ est Presbyter anno ætatis sue 37. Nil à mon maluit mori, quam Sacerdotio inau-

gura
vico
Qua
post
in ju
sibu
bus
care
tu su
ad h
gust
tis, b
suis
Epi
com
præ
teru
omi
N
nisi
calc
abe
inte
mo
me

E
tio
odi
gli
rer
mi
pe
po

gurari. Paulinus nobilissimus Romanus, à populo
 vi correptus, Presbyteratu initiatus est invitus.
 Quanti autem ponderis æstimârit hoc munus,
 postea declarat ipse, cum inquit: Data cervice
 in jugum Christi, video majora me meritis & fen-
 sibus opera tractare, jamque arcanis & penetrali-
 bus Dei summi receptum & insertum, communi-
 care cœlestia, & Deo propius admodum in spiri-
 tu suo Christi & corpore & splendore versari. Vix
 adhuc intellectum sacræ molis capio mentis an-
 gustiis, & onus muneris mei, conscius infirmita-
 tis, horresco. Magnus verò ille Philosophus Sine-
 sius quid non egit, quam non artem adhibuit, ut
 Episcopatus onus effugeret? Div. Ambrosius (ut
 complures alios silentio obvolutos ac sepultos
 prætermittam) ne Episcopus ordinaretur, se adul-
 terum & sanguinarium publica professione ab
 omnibus credi voluit.

Nihil jam reliquum est, Auditores ornatissimi,
 nisi ut per hanc semitam à majoribus nostris prius
 calcatam incedamus, in eorum mores & instituta
 abeamus, quantis denique intervallis ab ipsorum
 integritate degeneraverimus, quantusque noster
 morbus sit, edocti, tandem aliquando seriò de re-
 medio contrario cogitemus.

XIX. PARÆNESIS AD POE- nitentiam.

EXORDIUM à contemptu huius Sacramenti. Vete-
 rator ille magnus, & oppressor divinæ misera-
 tionis crudelissimus, ut pœnitentiæ saluberrimæ
 odium peccatoribus instillet, ac tam necessarium
 gliscentibus Christianæ conscientiaæ vulneribus
 remedium crudeli calliditate profligatæ vitæ ho-
 minibus (quo in morte criminumque lethargo se-
 peliantur) eripiat, atque ad eò populum hac tem-
 porum fece ad rerum omnium mutationem an-

*Vide Cate-
 cheses Mat-
 thæi Galonè
 editas ab
 Andrea
 Crocquetio*